

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПРИВАТНИЙ ЗАКЛАД
«ДНІПРОВСЬКИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ**

**КАФЕДРА ТУРИСТИЧНОГО ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО
БІЗНЕСУ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор ВНПЗ «Дніпровський
гуманітарний університет»

Олег КИРИЧЕНКО

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ МУЗЕСЗНАВСТВА ТА ЕКСКУРСОЗНАВСТВА

	(назва навчальної дисципліни)
Освітній ступінь	бакалавр
	(назва ступеня вищої освіти – бакалавр або магістр)
Спеціальність	242 Туризм
	(шифр і назва)
Освітня програма	Туризм
	(назва, дата і № наказу про затвердження ОП)
	наказ №51-02 від 10.06.2021
Статус навчальної дисципліни	обов'язкова
	(обов'язкова або вибіркова)
Мова навчання:	українська

Дніпро – 2024

Назва навчальної дисципліни // Робоча програма навчальної дисципліни «Основи музеєзнавства та екскурсознавства». – Дніпро: ВВПЗ «Дніпровський гуманітарний університет», 2024. 37с.

РОЗРОБНИК(-И): БАЙДАК Л.А., доцент кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу.

Розглянуто на засіданні кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу 20.04.2023 р., протокол №8

Схвалено Вченою радою університету, рекомендовано для використання в освітньому процесі протягом 5 років. 27.04. 2023 р., протокол №10.

Метою викладання дисципліни «Основи музеєзнавства та екскурсознавства» є формування базових знань у сфері теорії і методології музеєзнавства та екскурсознавства, формування базового світогляду щодо музейних установ як соціокультурного явища, їх місця у формуванні людських цінностей, оволодіння технологічними аспектами організації музейної справи; формування теоретичних, професійних знань і практичних навичок самостійного планування і організації екскурсійної діяльності як складової туристсько-рекреаційної галузі, засвоєння основних понять теорії, методології та методики екскурсійної діяльності, набуття практичних навичок в проектуванні та проведенні екскурсій.

Загальні компетентності:

ЗК03. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо

ЗК05. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК20. Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій.

СК21. Здатність аналізувати діяльність суб'єктів індустрії туризму на всіх рівнях управління.

СК25. Розуміння принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем.

СК27. Здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал.

Програмні результати навчання:

ПРН 2. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.

ПРН 3. Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ.

ПРН4. Пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору.

ПРН 5. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій.

ПРН 12. Застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг.

ПРН 14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.

Програмні результати навчання:

ПРН 13. Встановлювати зв'язки з експертами туристичної та інших галузей

Передумови для вивчення навчальної дисципліни
(міждисциплінарні зв'язки):

1. Фізична географія, соціально-економічна географія та ін.
2. Економіка
3. Краєзнавство.
4. Географія сфери послуг.
5. Географія культури.
6. Культурологія.
7. Історія.
8. Історія туризму.
9. Основи туризмології.

Результати вивчення навчальної дисципліни «Основи музеєзнавства та екскурсознавства»

Відповідно до вимог освітньо-професійної програми, здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

1) на *понятійному* рівні: базові теоретичні поняття та понятійний апарат дисципліни, а також понятійний апарат світоглядних та суміжних наук, визначення основних понять курсу;

2) на *фундаментальному* рівні: наукові основи та загальні закономірності розвитку музеєзнавства та екскурсознавства; зміст і завдання музейної і екскурсійної практики; історичні етапи становлення та розвитку музейної та екскурсійної справи; особливості сучасного стану та перспективи подальшого розвитку музейної та екскурсійної справи у різних країнах та регіонах світу;

3) на *практично-творчому* рівні: особливості музейних фондів і експозицій, специфіку організації екскурсійного обслуговування в музейних установах, принципи проектування та порядок підготовки послуги «екскурсія»; методичні прийоми надання екскурсійних послуг; організаційно-технологічні вимоги до проведення екскурсій; складові частини майстерності екскурсовода, перспективи посилення ролі музейної діяльності та екскурсійної справи у складовій туристського продукту.

вміти:

1) на *репродуктивному* рівні: володіти різноманітними видами музейних послуг, методами дослідження музейних фондів та експозицій; прийомами проведення музейних екскурсій. застосовувати методичні напрацювання та організаційно-технологічні вимоги під час надання екскурсійних послуг;

2) на *алгоритмічному* рівні: аналізувати існуючий туристський потенціал територій щодо здійснення того чи іншого виду туризму; пояснювати зміни якісних і кількісних показників сучасних туристичних потоків; складати екскурсійний маршрут, укладати технологічну карту та «портфель екскурсовода»; проектувати найбільш ефективно використання туристських

потоків у часі та просторі на підставі інформації про переміщення та інтенсивність туристських потоків;

3) на *евристичному рівні*: володіти комплексом спеціалізованих вмінь і навичок роботи з екскурсійною групою; проектувати нову екскурсію – здійснювати підбір літературних джерел, їх вивчати, вибирати екскурсійні об'єкти, на яких ґрунтуватиметься екскурсія;

4) на *творчому рівні*: визначати можливості зарубіжних партнерів щодо розробки турів, використовуючи результати досліджень світового ринку послуг; застосовувати набуті знання для розробки туристичних маршрутів по компонентних і комплексних туристичних характеристик країн й регіонів світу.

Обсяг навчальної дисципліни: Додатки 1.1, 1.2. (оновлюється щорічно).

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Музеєзнавство як наукова дисципліна. Об'єкт, предмет вивчення, структура музеєзнавства.

Музеєзнавство в системі наук. Поняття «музей», «музейна справа», «екскурсознавство». Предмет, об'єкт та понятійно-категоріальний апарат дисципліни «Основи музейного екскурсознавства». Законодавство України про музеї та музейну справу, екскурсійну діяльність. Ключові поняття в музеєзнавстві. Класифікація музеїв. Критерії класифікації. Генетична, типологічна, адміністративно-управлінська схеми класифікації музейних установ. Профілі, типи, види музеїв. Історія виникнення музеїв у світі. Музеї одного об'єкту, музеї-заповідники, ансамблі в Україні

Тема 2. Основні напрями роботи музеїв. Класифікація музеїв.

Комплектування музейних фондів, облік, інвентаризація та каталогізація музейних колекцій, консервація і зберігання музейних фондів. Формування та презентація тематичних експозицій.

Класифікаційні ознаки музеїв. Класифікація музеїв за адміністративно-територіальною ознакою та джерелами фінансування. Музеї загальнодержавного та республіканського підпорядкування. Обласні музеї. Районні музеї. Музеї місцевих територіальних громад (міських, селищних). Класифікація музеїв за формою власності. Державні музеї. Громадські музеї. Приватні колекції, що мають музейне значення. Типи і профілі музеїв. Профільна характеристика музеїв. Специфіка їх комплектування. Музеї історичні, художні, мистецькі, літературні, архітектурні, природничі, технічні. Галузеві музеї. Сільськогосподарські, педагогічні музеї. Музеї медицини та охорони здоров'я. Музеї спорту. Комплексні музеї. Краєзнавчі музеї.

Тема 3. Географічно-туристська пам'яткознавча характеристика визначних музеїв України. Найвідоміші музеї України та світу.

Національний музей історії України. Національний художній музей України. Національний музей Тараса Шевченка. Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному. Національний музей народної архітектури та побуту України.

Пам'ятки світового значення: Лувр. Ермітаж. Британський музей. Галерея Уффіці. Музей Метрополітен. Музей Ватикану.

Тема 4. Екскурсійна діяльність в музеях.

Функції музеїв, які співпадають з функціями екскурсій: документування, формування світогляду і системи ціннісних орієнтацій, розвиток творчої

активності особистості, забезпечення історичної наступності, розширення можливостей для пізнання.

Екскурсія – найпопулярніша класична форма знайомства з експозиціями. Основні принципи побудови музейної експозиції.

Тема 5. Екскурсія – основний об’єкт дослідження екскурсознавства

Екскурсія – багатогранне явище, що об’єднує інформацію екскурсовода, об’єкти показу, музеї, транзитне забезпечення. Ознаки (елементи) екскурсії; її функції; вимоги до інформації, засобів, методів популяризації інформаційно-екскурсійної роботи.

Особливості екскурсійного методу: наочність в екскурсії; комплексний характер сприйняття екскурсійного матеріалу; наявність трьох основних елементів: показу, розповіді та руху; оптимальна взаємодія екскурсовода, екскурсійних об’єктів та екскурсантів під час проведення екскурсій.

Тема 6. Етапи проектування (моделювання) нової екскурсії

Вимоги до організації процесу та до результатів проектування екскурсійної послуги.

Мета підготовчого (попереднього) етапу – накопичення матеріалу для створення екскурсії: визначення теми, мети та завдань екскурсії; відбір і вивчення літературних та інших джерел; підбір і вивчення екскурсійних об’єктів.

Другий етап. Послідовність складного творчого процесу розробки нової екскурсії: складання маршруту; об’їзд маршруту; складання контрольного тексту; комплектація «портфеля екскурсовода»; визначення методичних прийомів проведення екскурсії; складання технологічної карти.

Завершальний етап моделювання екскурсії – проведення пробної екскурсії (прийом–здача) – «обкатка» екскурсії, її затвердження для впровадження в практику роботи.

Тема 7. Методичні прийоми показу та розповіді під час проведення екскурсії

Методичне забезпечення надання екскурсійних послуг. Завдання та класифікація методичних прийомів. Структура екскурсій.

Прийоми показу: попереднього огляду, локалізації подій, зорової реконструкції, зорового монтажу, абстрагування, інтеграції, зорового порівняння, панорамного показу.

Зразкова схема послідовності дій екскурсовода щодо показу об’єкта.

Прийоми розповіді: екскурсійної довідки, опису, пояснення, характеристики, коментаря, репортажу, цитування, посилення на авторитети, посилення на свідків, літературного монтажу.

Особливі методичні прийоми: ритуалу, дослідження, зустрічі з учасниками подій.

Тема 8. Організаційно-технологічні засади екскурсійного обслуговування

Основні вимоги до техніки проведення екскурсії: перевірка екскурсоводом необхідної документації; знайомство з групою; розміщення групи біля об'єктів показу; вихід й повернення екскурсантів в автобус; пересування екскурсантів; місце екскурсовода; дотримання часу, відведеного на екскурсію в цілому й розкриття окремих підтем; техніка проведення розповіді під час руху автобуса; відповіді на запитання екскурсантів; паузи в екскурсії; техніка використання «портфеля екскурсовода»; дотримання елементів ритуалу.

Організація та використання вільного часу туристів на екскурсіях. Дотримання вимог техніки безпеки туристів під час екскурсій.

Форма підсумкового контролю успішності навчання

Підсумковий контроль – це перевірка рівня засвоєння знань, навичок, вмінь та інших компетентностей за певний період навчання (*навчальний семестр, навчальний рік*).

З навчальної дисципліни «Основи музеєзнавства та екскурсознавства» передбачено:

- для денної форми навчання – залік;
- для заочної форми навчання – залік.

Політика курсу, критерії та засоби оцінювання успішності навчання

За кредитно-модульною системою викладення навчальної дисципліни «Основи музеєзнавства та екскурсознавства» застосовуються такі основні види контролю знань:

- поточний контроль – систематично на різних навчальних заняттях впродовж семестру у формах:
 - усне опитування;
 - письмові контрольні експрес-роботи;
 - тестовий контроль;
 - підсумковий контроль – у кінці семестру після вивчення навчальної дисципліни у формі заліку.

За рішенням викладача або кафедри *нараховуються заохочувальні бали* за наступні види робіт:

- за систематичну продуктивну активність під час проведення аудиторних занять;
- за виконання творчих завдань підвищеної складності (конкретне значення визначає викладач);
- за участь у конференціях, олімпіадах, іншій науковій, методичній роботі тощо.

Умови ліквідації заборгованостей з поточної роботи: здобувачі, які пропустили семінарські заняття або лекції, мають можливість відпрацювати

заборгованості під час консультацій, що проводяться викладачем, відповідно до графіку консультацій. Для отримання певної кількості балів здобувач має можливість усно відповісти на питання теми, за якою він має заборгованість або виконати індивідуальну роботу, що складається з завдань, визначених викладачем в кожному окремому випадку (в залежності від обсягу заборгованості).

Обов'язковою умовою при нарахуванні загальної кількості балів здобувачу є необхідність дотримання принципів політики доброчесності. Дотримання *академічної доброчесності* передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, поточного та підсумкового контролю результатів навчання; посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

У випадку встановлення випадків академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації, списування, обману з боку здобувачів встановлюється академічна відповідальність. До здобувачів застосовуються види відповідальності, передбачені частинами 6 та 7 статті 42 Закону України «Про освіту».

Поточна атестація зі змістового модулю 1 проводиться після вивчення теми № 4 у вигляді контрольної роботи (теми 1-4).

Підсумковий контроль по змістовому модулю 1 проводиться після вивчення теми № 8 у вигляді контрольної роботи (теми 5-8).

Критерії переведення оцінок за 100-бальною шкалою у національну шкалу та шкалу ЄКТС

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою (екзамен /залік)	Оцінка за шкалою ЄКТС	
		Оцінка	Пояснення
90–100	Відмінно	А	«Відмінно» – теоретичний зміст курсу засвоєний у повному обсязі; сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені програмою навчання, виконані в повному обсязі.
83–89	Добре	В	«Дуже добре» – теоретичний зміст курсу засвоєний у повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені програмою навчання, виконані, якість виконання більшості з них оцінена кількістю балів, близькою до максимальної.

75–82		C	«Добре» – теоретичний зміст курсу засвоєний цілком ; в основному сформовані практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені програмою навчання, виконані , якість виконання жодного з них не оцінена мінімальною кількістю балів, деякі види завдань виконані з помилками .
68–74	Задовільно	D	«Задовільно» – теоретичний зміст курсу засвоєний не повністю , але прогалини не носять істотного характеру; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано , деякі з виконаних завдань містять помилки .
60–67		E	«Достатньо» – теоретичний зміст курсу засвоєний частково ; не сформовані деякі практичні навички роботи; частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального .
35–59	Незадовільно	FX	«Умовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу засвоєний частково ; не сформовані необхідні практичні навички роботи; більшість навчальних завдань не виконано або якість їх виконання оцінено кількістю балів, близькою до мінімальної ; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання).
1–34		F	«Безумовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу не засвоєний ; не сформовані необхідні практичні навички роботи; всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки або не виконані взагалі ; додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не призведе до значного підвищення якості виконання навчальних завдань.

Розподіл балів, які отримують студенти

ДЛЯ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ			
Поточний контроль (ПК)		Підсумковий контроль ЗАЛІК (З)	
Аудиторна робота	Самостійна (індивідуальна) робота		
≤ 40	≤ 20	≤ 40	
≤ 60			
Підсумкова оцінка у випадку заліку (П) = ПК+ З ≤ 100			
ДЛЯ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ			
Поточний контроль (ПК)		Підсумковий контроль ЗАЛІК (З)	
Аудиторна робота	Самостійна (індивідуальна) робота		
≤ 20	≤ 40	≤ 40	
≤ 60			

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
різноманітних видів навчальної роботи
(поточний контроль; письмові роботи; тестування;
індивідуально-дослідні завдання; самостійні завдання; практичні
завдання)**

Метод демонстрування результатів навчання	Бал
1. Письмове опитування у формі відповідей на запитання за планом семінарського заняття №1 на тему «Музеєзнавство як наукова дисципліна. Об'єкт, предмет вивчення, структура музеєзнавства»	2...3
2. Оглядовий реферат на запитання, обране Здобувачем самостійно за індивідуальними завданнями до семінарського заняття №1	2...3
3. Письмовий звіт по запитанням, обраним викладачем (2 запитання) щодо завдань для самостійної роботи до семінарського заняття №1	2...3
4. Письмове опитування у формі відповідей на запитання за планом семінарського заняття №2 на тему «Основні напрями роботи музеїв. Класифікація музеїв»	2...3
5. Усний виступ на запитання, обране Здобувачем самостійно за індивідуальними завданнями до семінарського заняття №2	2...3
6. Есе по запитанням, обраним викладачем (2 запитання) щодо завдань для самостійної роботи до семінарського заняття №2	2...3
7. Письмове опитування у формі відповідей на запитання за планом семінарського заняття №3 на тему «Географічно-туристська пам'яткознавча характеристика визначних музеїв України. Найвідоміші музеї України та світу»	2...3
8. Оглядовий реферат на запитання, обране Здобувачем самостійно за індивідуальними завданнями до семінарського заняття №3	2...3
9 Письмовий звіт по запитанням, обраним викладачем (2 запитання) щодо завдань для самостійної роботи до семінарського заняття №3.	2...3
10. Письмове опитування у формі відповідей на запитання за планом семінарського заняття №4 на тему «Експерсійна діяльність в музеях»	2...3
11. Інформативний реферат на запитання, обране Здобувачем самостійно за індивідуальними завданнями до семінарського заняття №4	2...3
12. Письмовий звіт по запитанням, обраним викладачем (2 запитання) щодо завдань для самостійної роботи до семінарського заняття №4	2...3
13. Письмове опитування у формі відповідей на запитання за планом семінарського заняття №5 на тему «Експерсія – основний об'єкт дослідження експерсознавства»	2 3
14. Усна доповідь на запитання, обране Здобувачем самостійно за індивідуальними завданнями до семінарського заняття №5	2...3
15. Есе по запитанням, обраним викладачем (2 запитання) щодо завдань для самостійної роботи до семінарського заняття №5	2...3
16. Письмове опитування у формі відповідей на запитання за планом семінарського заняття №6 на тему «Етапи проектування (моделювання) нової експерсії»	2...3

Метод демонстрування результатів навчання	Бал
17. Інформативний реферат на запитання, обране Здобувачем самостійно за індивідуальними завданнями до семінарського заняття №6	2...3
18. Письмовий звіт по запитанням, обраним викладачем (2 запитання) щодо завдань для самостійної роботи до семінарського заняття №6	2...3
19. Письмове опитування у формі відповідей на запитання за планом семінарського заняття №7 на тему «Методичні прийоми показу та розповіді під час проведення екскурсії»	2...3
20. Інформативний реферат на запитання, обране Здобувачем самостійно за індивідуальними завданнями до семінарського заняття №7	2...3
21. Есе по запитанням, обраним викладачем (2 запитання) щодо завдань для самостійної роботи до семінарського заняття №7	2...3
22. Письмове опитування у формі відповідей на запитання за планом семінарського заняття №8 на тему «Організаційно-технологічні засади екскурсійного обслуговування»	2...3
23. Усна доповідь на запитання, обране Здобувачем самостійно за індивідуальними завданнями до семінарського заняття №8	2...3
24. Письмовий звіт по запитанням, обраним викладачем (2 запитання) щодо завдань для самостійної роботи до семінарського заняття №8	2...3
Комплексно-практичне індивідуальне завдання (КПЗ) (передбачає 12-28 заохочувальних балів, що враховують змістовність, обґрунтованість, оригінальність та якість оформлення виконаного завдання)	12...28
Разом	60...100

«Критерії оцінювання аудиторної роботи у вигляді усної відповіді здобувачів»

	ПОЯСНЕННЯ
3	Питання, винесені на розгляд, засвоєні у повному обсязі; на високому рівні сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані в повному обсязі. Під час заняття продемонстрована стабільна активність та ініціативність. Відповіді на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань ґрунтується на глибокому знанні предметної області навчальної дисципліни
2	Питання, винесені на розгляд, у цілому засвоєні ; практичні навички та вміння мають поверхневий характер , потребують подальшого напрацювання та закріплення; навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані, деякі види завдань виконані з помилками.
0	Відсутність на занятті

Для навчальної дисципліни «Основи музеєзнавства та екскурсознавства» засобами діагностики знань (успішності навчання) виступають:

- поточне опитування;
- залікове модульне тестування та опитування;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- оцінювання результатів комплексно-практичного індивідуального завдання;
 - студентські презентації та виступи на наукових заходах;
 - залік;
 - інші види індивідуальних та групових завдань.

Для здобувачів, які навчаються за індивідуальним графіком або мають академічні заборгованості за іншими (підтвердженими документально) обставинами передбачено окремий вид роботи.

Комплексно-практичне індивідуальне завдання (КПЗ) – це вид індивідуальної позааудиторної роботи студента, яка виконується самостійно під керівництвом викладача. Як правило, індивідуальні завдання виконуються окремо кожним студентом. Формою контролю індивідуальної роботи студента є перевірка виконання теоретичного і практичного завдання. Мета КПЗ: самостійне опрацювання програмного матеріалу, систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань студента з навчального курсу та розвиток навичок самостійної роботи з чинним законодавством. Вимоги до КПЗ: КПЗ виконується у формі письмової роботи, яка передбачає виконання теоретичного і практичного завдання у формі розв'язання задачі. Працюючи індивідуально студенти повинні продемонструвати вміння правильно застосовувати теоретичний матеріал на практиці. Виконання КПЗ є однією із форм перевірки знань студентів, що сприяє закріпленню і поглибленому засвоєнню знань з навчальної дисципліни. Робота повинна включати також теоретичне та практичне підґрунтя виконання індивідуального завдання, тобто має бути складений перелік джерел інформації, які застосовувалися під час виконання роботи. Також до роботи можуть бути долучені ксерокопії основних наукових публікацій за темою КПЗ. КПЗ є одним із залікових модулів, тому оцінюється і впливає на загальну (підсумкову) оцінку. Завершене КПЗ подається у роздрукованому та електронному варіантах викладачу, який читає лекційний курс та приймає залік з даної дисципліни не пізніше, ніж за 2 тижні до дня заліку. Максимальна кількість балів за таку роботу – 28.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної та
наукової роботи
Дніпровського
гуманітарного університету
Тетяна АЛФЬОРОВА

« _____ » _____ 2024

ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ МУЗЕЄЗНАВСТВА ТА ЕКСКУРСОЗНАВСТВА

(назва навчальної дисципліни)

Освітній ступінь бакалавр Спеціальність 242 ТУРИЗМ
(назва ступеня вищої освіти) (шифр і назва)

на 2024/2025 навчальний рік

Форма навчання ДЕННА Обсяг 4,0 кредит ЄКТС 120 годин
Курс 4 (1 семестр) Групи _____

№ теми згідно з РПНД	Назва теми (згідно з РПНД)	Загальний обсяг годин	Аудиторна робота				Самостійна (індивідуальна) робота
			Всього	Лекції	Семінари	Практика	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Музеєзнавство як наукова дисципліна. Об'єкт, предмет вивчення, структура музеєзнавства	15	6	2	2	2	9
2	Основні напрями роботи музеїв. Класифікація музеїв	15	6	2	2		9
3	Географічно-туристська пам'яткознавча характеристика визначних музеїв України. Найвідоміші музеї України та світу	15	6	2	2	2	9
4	Екскурсійна діяльність в музеях	15	6	2	2	2	9
5	Екскурсія – основний об'єкт дослідження екскурсознавства	15	6	2	2	2	9
6	Етапи проектування (моделювання) нової екскурсії	15	6	2	2	2	9
7	Методичні прийоми показу та розповіді під час проведення екскурсії	15	6	2	2	2	9
8	Організаційно-технологічні засади екскурсійного обслуговування	15	6	2	2	2	9
	Разом за семестр	120	48	16	16	16	72
	Форма підсумкового контролю	залік					

Розглянуто на засіданні кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу 22.07.2024 р., протокол №12

Завідувач кафедри

Тетяна ТЕСЛЕНКО

Додаток 1.2.
до Робочої програми з навчальної
дисципліни

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної та
наукової роботи
Дніпровського
гуманітарного університету
Тетяна АЛФЬОРОВА

« _____ » _____ 2024

ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ МУЗЕЄЗНАВСТВА ТА ЕКСКУРСОВИЗНАВСТВА

(назва навчальної дисципліни)

Освітній
ступінь

бакалавр

(назва ступеня вищої освіти)

Спеціальність **242 ТУРИЗМ**

(шифр і назва)

на 2024/2025 навчальний рік

Форма навчання

ЗАОЧНА

Обсяг _____

16 годин

Курс _____

4

Групи _____

			В сь ог о	Л е к ц і ї	С е м і н а р и	П р а к т . з а н я т т я	
1	2	3	4	5	6	7	8
1 семестр							

			В сь ог о	Л е к ц і ї	С е м і н а р и	П р а к т . з а н я т т я	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Музеєзнавство як наукова дисципліна. Об'єкт, предмет вивчення, структура музеєзнавства	2	2	2			
2	Географічно-туристська пам'яткознавча характеристика визначних музеїв України. Найвідоміші музеї України та світу	2	2	2			
3	Етапи проектування (моделювання) нової екскурсії	2	2	2			
	Разом за семестр	6	6	6			
2 семестр							
4	Організаційно-технологічні засади екскурсійного обслуговування	10	10	2	8		
	Разом за семестр	10	10	2	8		
	Разом за навчальний рік	16	16	8	8		
	Форма підсумкового контролю	залік					

Розглянуто на засіданні кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу 22.07.2024 р., протокол №12

Завідувач кафедри

Тетяна ТЕСЛЕНКО

Додаток 1.2.
до Робочої програми з навчальної
дисципліни

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної та
наукової роботи
Дніпровського
гуманітарного університету
Тетяна АЛФЬОРОВА

« _____ » _____ 2024

ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ МУЗЕЄЗНАВСТВА ТА ЕКСКУРСОЗНАВСТВА

(назва навчальної дисципліни)

Освітній ступінь бакалавр Спеціальність 242 ТУРИЗМ
(назва ступеня вищої освіти) (шифр і назва)

на 2024/2025 навчальний рік

Форма навчання ЗАОЧНА Обсяг _____ 90 годин

Курс _____ Групи _____

			В сь ог о	Л е к ц і ї	С е м і н а р и	П р а к т . з а н я т т я	
1	2	3	4	5	6	7	8

2 семестр							
1	Музеєзнавство як наукова дисципліна. Об'єкт, предмет вивчення, структура музеєзнавства	4	4	2	2		
2	Географічно-туристська пам'яткознавча характеристика визначних музеїв України. Найвідоміші музеї України та світу	2	2		2		
3	Етапи проектування (моделювання) нової екскурсії	2	2		2		
	Разом за семестр	90	10	2	8		
	<i>Разом за навчальний рік</i>	90	10	2	8		
	Форма підсумкового контролю	залік					

Розглянуто на засіданні кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу 22.07.2024 р., протокол №12

Завідувач кафедри

Тетяна ТЕСЛЕНКО

ІНФОРМАЦІЙНЕ ТА МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ МУЗЕЄЗНАВСТВА ТА ЕКСКУРСОЗНАВСТВА

(назва навчальної дисципліни)

Освітній ступінь бакалавр Спеціальність 242 Туризм
(назва ступеня вищої освіти) (шифр і назва)

на 2024/2025 навчальний рік

Основні нормативні акти:

- Конституція України;

- акти міжнародного права:

1. Гаазька декларація по туризму (1989 р.)
2. Декларація з туризму (Осакська декларація 1994 р.)
3. Монреальська декларація (1996 р.)
4. Глобальний кодекс етики туризму (1999 р.)
5. Директива Ради Європи в області організації туристичної діяльності.

- закони:

**1. Закон України “Про туризм” від 15.09.95 р. № 324/95 - ВР у редакції
Закону України
від 18.11.2003 р. № 1282**

2. Закон України «Про державний кордон України» від 3 квітня 2003 р. N 662-IV.

3. Закон України «Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України» від 3.06.2004 р. N 1742-IV.

**4. Закон України “Про рекламу” від 03.07.96 р. № 270 / 96 - ВР зі змінами
і доповненнями.**

- підзаконні акти:

1. Повітряний кодекс України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 48-49, ст.536)

- постанови, інші рішення, роз'яснення судів (Конституційного, Верховного):

1. Правила оформлення візових документів для в'їзду в Україну, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 20.02.1999 р. N 227.

2. Правила оформлення та видачі консульськими установами України паспортів громадян України для виїзду за кордон, посвідчень на повернення в

Україну громадян України та проїзних документів дитини, затверджені наказом Міністерства закордонних справ України від 1.07.1997 р. N 93-сд.

Підручники:

Основні

1. Бабарицька В. К. Екскурсознавство і музеєзнавство: навч. посіб. / В. К. Бабарицька, А. Я. Короткова, О. Ю. Малиновська. – Київ: Альтерпрес, 2007. – 464 с.
2. Белікова М. В., Зайцева В. М. Основи музеєзнавства: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Запоріжжя: ТОВ “ЛІПС” ЛТД, 2015. 180 с.
http://eir.zntu.edu.ua/bitstream/123456789/1935/1/Byelikova_Museum_%20Studies.pdf
3. Галасюк С. С. Організація туристичних подорожей та екскурсійної діяльності [текст]: навч. посіб. / С. С. Галасюк, С. Г. Нездоймінов. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 178 с.
4. Історія екскурсійної діяльності в Україні: навч. посібник / [В. К. Федорченко, О. М. Костюкова, Т. А. Дьорова, М. М. Олексійко]. – К.: Кондор, 2004. – 166 с.
5. Екскурсознавство з основами музеєзнавства: методичні вказівки для виконання практичних та самостійних робіт / укладач О. Г. Корнус. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2020. 24 с.
<https://repository.sspu.edu.ua/bitstream/123456789/9428/1/%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BA%D0%B0%20%D0%9A%D0%BE%D1%80%D0%BD%D1%83%D1%81%20%D0%B5%D0%BA%D1%81%D0%BA%D1%83%D1%80%D1%81%D0%BE%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE.pdf>
6. Карпюк З. К., Цвид-Ендрю Н. В. Екскурсознавство і музеєзнавство: методичні рекомендації для практичних робіт із курсу. Луцьк: ВежаДрук, 2017. 48 с. <http://esnuir.eenu.edu.ua/bitstream/123456789/12789/1/text.pdf>
7. Король О. Д. Організація екскурсійних послуг у туризмі. Навчально-методичний посібник. Чернівці: Чернівецький національний університет, 2016. 144 с. https://tourlib.net/books_ukr/korol-ekskurs.htm
8. Основи екскурсознавства // Основи туристичної діяльності: підручник / Т. Г. Сокол; за заг. ред. В. Ф. Орлова. – К.: Грамота, 2006. – С. 169–186.
9. Пангелов Б. П. Організація і проведення туристсько-краєзнавчих подорожей: навч. посіб. / Б. П. Пангелов. – К.: Академвидав, 2010. – 248 с.
10. Панкова Є.В. Туристичне краєзнавство: Навч. посіб. Ч.1. К.: «Альтерпрес», 2003. 104 с.
11. Петрова І. В. Дозвілля в зарубіжних країнах: підручник / І. В. Петрова. – К.: Кондор, 2005. – 408 с.
12. Петранівський В.Л., Рутинський М.И. Туристичне краєзнавство: Навч. посіб. / За ред. проф. Ф.Д. Заставного. К.: Знання. 2006. 575с.

13. Рутинський М. Й. Музеєзнавство: навч. посіб. / М. Й. Рутинський, О. В. Стецюк. – К.: Знання, 2008. – 428 с.
14. Якубовський В. І. Музеєзнавство: підручник / В. І. Якубовський. – Кам'янець-Подільський: ПП Мошак М. І., 2010. – 352 с.

Додаткові

15. Бейдик О. О. Волинська область у книзі рекордів України / О. О. Бейдик, Л. В. Ільїн // Науковий вісник Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. – 2010. – №15. – С. 139–144.
16. Вітрик І. Нерухомі пам'ятки на заповідній території Національного музею історії України в Києві / І. Вітрик, А. Цебрук // Історія і сьогодення музею: головні аспекти діяльності, завдання, проблеми, рішення: матеріали всеукр. наук-практ. конф. до 150-ї річниці засн. музею в Чернівцях, (Чернівці, 15–16 трав. 2013 р.) / Упр. культури Чернів. обл. держадмін., Чернів. обл. краєзн. Музей; [редкол.: О. Затуловська та ін.]. – Чернівці, 2013. – С. 454–457.
17. Голубнича С. Екскурсійне обслуговування природоохоронної спрямованості / С. Голубнича // Вісник Львівського університету. Серія географічна: зб. наук. пр. / Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка; [редкол.: О. Дністрянський та ін.]. – Львів, 2013. – Вип. 43, Ч. 2. – С. 20–25.
18. Грибанова С. Екскурсії як метод підвищення культурно-професійного рівня учительства в Україні на початку ХХ ст. / С. Грибанова // Краєзнавство. – 2012. – № 3. – С. 103–106.
19. Івченко А. С. Україна. Захід: путівник / А. С. Івченко. – К.: ДНВП «Картографія», 2009. – 228 с.
20. Івченко А. С. Україна. Фортеці, замки, палаци: путівник / А. С. Івченко, О. А. Пархоменко. – Київ: ДНВП Картографія, 2009. – 600 с.
21. Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні. Чернівці: Книги-XXI, 2003. 300 с.
22. Каднічанський Д. Скульптури храмів Львова та їх використання в екскурсійній діяльності / Д. Каднічанський // Вісник Львівського університету. Серія: Міжнародні відносини: [зб. наук. пр.] / [М-во освіти і науки України, Львів. нац. ун-т ім. І. Франка; редкол.: М. Мальський (відп. ред.) та ін.]. – Львів, 2008. – Спецвип. 24. – С. 106–114.
23. Крачило М. П. Крезнавство і туризм: навч. посібн. / М. П. Крачило. – К.: Вища шк., 1994. – 191 с.
24. Лесик О.В. Замки та монастирі України / О.В.Лесик. –Л.: Світ, 1993. – 174 с.
25. Лисюк Т. Сучасні методичні підходи у викладанні дисципліни «Організація екскурсійної діяльності» / Т. Лисюк, Н. Цвид // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету ім. Лесі Українки / Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки; [редкол.: І. О. Смолюк (голов. ред.) та ін.]. – Луцьк, 2014. – № 1(278): Серія: Педагогічні науки. – С. 50–55.

26. Шацький національний природний парк: альбом / Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки; голова ред. кол. І. Я. Коцан, відп. ред. Ф. В. Зузук; уклад.: В. П. Войтюк, І. І. Кузьмішина, Л. О. Коцун, К. Б. Сухомлін, В. І. Матейчик. – Луцьк: Ред.-вид. від. «Вежа» Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2011. – 408 с.

Інтернет-ресурси:

1. Офіційний сайт Всесвітньої туристичної організації [Електронний ресурс] – режим доступу www.world-tourism.org
2. Державна служба України з туризму та курортів [Електронний ресурс] – режим доступу www.tourism.gov.ua
3. Google Maps: <https://www.google.com.ua/>

Розглянуто на засіданні кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу 22.07.2024 р., протокол №12

Завідувач кафедри

Тетяна ТЕСЛЕНКО

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПРИВАТНИЙ ЗАКЛАД
ДНІПРОВСЬКИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**КАФЕДРА ТУРИСТИЧНОГО ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО
БІЗНЕСУ**

**ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ) ЗАНЯТЬ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ОСНОВИ МУЗЕЄЗНАВСТВА ТА ЕКСКУРСОЗНАВСТВА

(назва навчальної дисципліни)

Освітній ступінь **бакалавр** Спеціальність **242 ТУРИЗМ**
(назва ступеня вищої освіти) (шифр і назва)

Освітня програма **ТУРИЗМ**
(назва, дата і № наказу про затвердження ОП)

№51-02 від 10.06.2021

Форма навчання **денна**
(денна/заочна)

у 2024/2025 навчальному році

Плани семінарських (практичних)
занять обговорені та схвалені
на засіданні кафедри
22.07.2024 р., протокол №12
Завідувач кафедри

(підпис) **Тетяна Гесленко**

Дніпро – 2024

ТЕМА 1. Музеєзнавство як наукова дисципліна. Об'єкт, предмет вивчення, структура музеєзнавства.

Семінарське заняття № 1 (2 год.).

Мета: вивчення поняття «музей, музеєзнавство»; ознайомлення з об'єктом, предметом вивчення та структурою музеєзнавства.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: музей, музеєзнавство, експозиція, експонат, фонди музею.

Уміння, які мають бути вироблені, та навички, які мають бути напрацьовані під час заняття: Охарактеризувати поняття музей. Визначити складові частини та основні вимоги до екскурсійної методики. Оцінити інформаційну та пізнавальну функції музеїв.

План

1. Дати визначення поняттю “музеєзнавство”.
2. Назвати об'єкт і предмет дослідження музеєзнавства.
3. Виділіть класифікація музеїв.
4. Назвіть вісім функцій музеїв.

Індивідуальні завдання до Теми 1:

Теоретична частина. Музеєзнавство. Музей та його функції. Класифікація музеїв за формою власності та профілями.

Музеї закладів освіти міста (ОТГ, району), області. Музей у закладі освіти.

Практична частина. Основи музейної термінології: музей, профіль музею, фонди, експозиція, діорама, музейний предмет, легенда предмета, макет, муляж, подіум, раритет, реліквія, експонат, екскурсія, екскурсійна група тощо.

Питання для самоконтролю

1. Музейні установи в системі освіти, культури і туризму
2. Музеєзнавство як наука. Об'єкт, предмет та структура науки
3. Історія розвитку музейної справи в Україні
4. Класифікація музеїв України

Рекомендована література до Теми 1:

1. Рутинський М. Й. Музеєзнавство: навч. посіб. / М. Й. Рутинський, О. В. Стецюк. – К.: Знання, 2008. – 428 с.
2. Якубовський В. І. Музеєзнавство: підручник / В. І. Якубовський. – Кам'янець-Подільський: ПП Мошак М. І., 2010. – 352 с.
3. Екскурсознавство з основами музеєзнавства: методичні вказівки для виконання практичних та самостійних робіт / укладач О. Г. Корнус. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2020. 24 с.
4. Історія екскурсійної діяльності в Україні: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В.К.Федорченко, О.М.Костюкова, Т.А. Дьорова, М.М.Олексійко. - К.: Кондор, 2004. - 166 с. 2.

ТЕМА 2. Основні напрями роботи музеїв. Класифікація музеїв *Семінарське заняття № 2 (2 год.).*

Мета: ознайомлення з функціями музеїв. Науково-дослідна, освітньо - масова, історико-краєзнавча, екскурсійна робота музеїв.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: фонди музею, музейний фонд України, методика фондової роботи музеїв, пам'ятка.

Уміння, які мають бути вироблені, та навички, які мають бути напрацьовані під час заняття: Охарактеризувати музеї за адміністративно-територіальною ознакою та джерелами фінансування. Виділення музеїв історичних, художніх, мистецьких, літературних, архітектурних, природничих, технічних.

План

1. Дайте визначення поняттю "фонди музею".
2. У чому полягає робота музеїв по збиранню і обліку музейних колекцій? Що таке основний музейний фонд і фонд науково-допоміжних матеріалів?
3. Класифікація музеїв за адміністративно-територіальною ознакою та джерелами фінансування.
4. Типи і профілі музеїв. Профільна характеристика музеїв. Специфіка їх комплектування.
5. Музеї історичні, художні, мистецькі, літературні, архітектурні, природничі, технічні.

Індивідуальні завдання до Теми 1:

1. Функції музеїв.
2. Музейні установи в системі освіти, культури і туризму України.
3. Фондова робота музею. Комплектування облік і зберігання музейних фондів.
4. Експозиційна та виставкова робота музеїв. Екскурсійна діяльність музеїв.
5. Запровадження інноваційних технологій у рекламній діяльності музеїв.

Питання для самоконтролю

1. Комплектування, облік і зберігання музейних фондів.
2. У чому полягає фондова робота?
3. Дайте визначення поняттю "фонди музею".
4. У чому полягає робота музеїв по збиранню і обліку музейних колекцій?

Рекомендована література до Теми 2:

1. Основи музеєзнавства: навчально-методичний посібник / О.О. Салата – Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2015 – 164 с.
2. Децик Р.А. Музей – історичний скарб народу: метод. посіб. / Р.А. Децик. – Ужгород: Гражда, 2007. - 100 с.
3. Шевченко В.В. Музеєзнавство: Навч. посіб. / В.В. Шевченко,
4. І.М. Ломачинська – К.: Університет «Україна», 2007. – 150 с
5. Рутинський М. Й. Музеєзнавство: навч. посіб. / М. Й. Рутинський, О. В. Стецюк. – К.: Знання, 2008. – 428 с.
6. Якубовський В. І. Музеєзнавство: підручник / В. І. Якубовський. – Кам'янець-Подільський: ПП Мошак М. І., 2010. – 352 с.
7. Лепеха Т.В. Українознавство: Навч. посіб. / Т.В. Лепеха – К.: Вид. центр «Просвіта», 2005. – 376 с.

ТЕМА 3. Географічно-туристська пам'яткознавча характеристика визначних музеїв України та світу

Семінарське заняття № 3 (2 год.).

Мета: ознайомлення з визначними музеями України та світу

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню:

Найбільш визначні музеї України та світу: Національний історичний музей України, музей історії запорізького козацтва Національного заповідника «Хортиця», Дніпровський Національний історичний музей, Британський музей у Лондоні, Лувр у Парижі, Версаль, Прадо, Уффіці у Флоренції, Музей Петри.

План

I. Найбільш визначні музеї України

- I.1. Національний історичний музей України.
- I.2. Національний художній музей України.
- I.3. Музей історії запорізького козацтва Національного заповідника «Хортиця».
- I.4. Дніпровський Національний історичний музей.
- I.5. Музей Національного історико-культурного заповідника «Ольвія».
- I.6. Музей Національного заповідника «Херсонес Таврійський».
- I.7. Національний музей архітектури та побуту у Пирогово.
- I.8. Національний музей у м. Львові.
- I.9. Музей етнографії та художнього промислу інституту народознавства НАН України у м. Львові.
- I.10. Одеський археологічний музей.
- I.11. Запорізький обласний краєзнавчий музей.

II. Найбільш визначні Музеї Європи та Америки:

- II.1. Британський музей у Лондоні
- II.2. Лувр у Парижі
- II.3. Метрополітен-музей у Нью-Йорку
- II.4. Національна галерея в Лондоні
- II.5. Прадо
- II.6. Уффіці у Флоренції
- II.7. Музей Ватикану
- II.8. Версаль

III. Найбільш визначні Музеї Азії:

- III.1. Археологічний музей в Адзуті
- III.2. Набатеїський музей Петри
- III.3. Музей теракотової армії Імператора Цінь Шихуанді у Китаї
- III.4. Національний музей науки Японії в Токіо

Тести

1. У якій країні розташовано Археологічний музей Адзуті?
 - а) Іспанія;
 - б) Японія;
 - в) Франція;
 - г) Португалія.

2. Яка армія стала основою музейної колекції у Китаї?
 - а) Теракотова армія Цінь;
 - б) Мідна армія Шан;
 - в) Дерев'яна армія Чжоу;
 - г) Срібна армія Чен.

3. В якому музеї зберігається Розетський камінь?
 - а) Ермітаж;
 - б) Версаль;
 - в) Британський музей;
 - г) Лувр.

4. Який музей було засновано у 1575 р. на базі колекцій роду Медічі?
 - а) Прадо;
 - б) Лувр;
 - в) Музей Ватикану;
 - г) Уффіці.

5. Музей у Версальському палаці було засновано за наказом короля:
 - а) Генріха IV;
 - б) Луї-Філіпа;

- в) Карла IX;
- г) Наполеона I Бонапарта

ТЕМА 4. Еккурсійна діяльність в музеях

Семінарське заняття № 4 (2 год.).

Мета: ознайомлення з еккурсійною діяльністю в музеях.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: екскурсія, еккурсійний туризм, технологічна карта еккурсії. контрольний текст еккурсії. портфель еккурсовода.

Уміння, які мають бути вироблені, та навички, які мають бути напрацьовані під час заняття: зустрічі з досвідченими еккурсоводами державних музеїв та закладів освіти, відвідування еккурсійних об'єктів регіону; розробка плану та схеми-маршруту еккурсії у музеї закладу освіти. Складання контрольного та індивідуального текстів еккурсії

План

1. Сутність та основні поняття еккурсійної діяльності
2. Класифікація еккурсій
3. Технологія розробки еккурсії
4. Технологічні основи проведення еккурсії

Індивідуальні завдання до Теми 4:

- Поняття «екскурсія» та «еккурсійна діяльність».
- Ознаки, функції еккурсій.
- Класифікація еккурсій.
- Рекреаційна сутність еккурсій.
- Основні етапи розробки еккурсії.
- Маршрут еккурсії.
- Технологічна карта еккурсії.
- Паспорт еккурсійного об'єкта.
- Положення організації підготовки еккурсійного продукту.

Питання для самоконтролю

- Сутність еккурсії.
- Класифікація еккурсій за змістом, складом учасників, формою, місцем проведення, способом переміщення.
- Основні етапи організації та проведення еккурсії.
- Права та обов'язки еккурсовода. Вимоги до еккурсовода.

- Теми та мета, вид еккурсії, їх взаємозв'язок.
- Підбір матеріалів (літератури, визначення еккурсійних об'єктів, експонатів, інших джерел еккурсійного матеріалу).
- Комплектування «портфеля еккурсовода».
- План та схема-маршрут еккурсії.
-

Рекомендована література до Теми 4:

1. Бондар М.М. Нариси музейної справи. – К.: [б.в.], 1959. – 192 с.
2. Вайдахер Фрідріх Загальна музеєологія: Посібник / В. Лозинський та ін. (пер. з нім.). – Л.: Літопис, 2005. – 632 с.
3. Довжук І. В. Основи музеєзнавства: навч. посіб. – Луганськ: Східноукраїнський нац - й ун-т імені Володимира Даля, 2008. – 164 с.
4. Ключко Ю.М. Музеєзнавство [Текст]: словник - довідник / Ю.М. Ключко; Укр. центр культур. досліджень. – К.: НАКККіМ, 2013. – 77 с.
5. Малєєв Ю.М. Словник музейних термінів. – К., 2000. – 136 с
6. Мезенцева Г. Музеєзнавство / Г.Мезенцева. – К.: Головне видав. Об'єднання «Вища школа», 1980. – 119 с.
7. Музеї України. Довідник / Упор. Б. Ведибіда. – К.: Задруга, 1999. – 129 с.
8. Основи музейної справи: метод. реком. для студ. і магістрів мистецьких спец. / Н.О.Урсу, І.В. Березіна (уклад.); Кам'янець- Подільський нац.-й ун-т імені І. Огієнка. – Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин: Абетка, 2009. – 47 с.

ТЕМА 5. Екскурсія – основний об'єкт дослідження екскурсознавства. Екскурсійний метод пізнання. Екскурсійна методика, шляхи її вдосконалення

Семінарське заняття № 5 (2 год.).

Мета: вивчення поняття «екскурсія», як основного об'єкту досліджень екскурсознавства; характеристика та особливості екскурсійного методу ознайомлення з довкіллям.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: екскурсія, екскурсійний метод, екскурсійний об'єкт.

Уміння, які мають бути вироблені, та навички, які мають бути напрацьовані під час заняття: Охарактеризувати поняття екскурсія. Визначити складові частини та основні вимоги до екскурсійної методики. Оцінити інформаційну та пізнавальну функції екскурсії. Скласти логічну блок-схему класифікації екскурсій за різними ознаками, зокрема метою, завданням, тематикою, змістом, складом і кількістю учасників, місцем проведення.

План

1. Поняття екскурсії за різними науковцями.
2. Функція наукової пропаганди та функція розширення світогляду у екскурсії.
3. Функція формування інтересів та організації дозвілля у екскурсії.
4. Інформаційна та пізнавальна функції екскурсії.
5. Загальні та специфічні ознаки екскурсії.

6. Екскурсійний метод: характеристика та особливості.
7. Показ і розповідь – складові частини екскурсії та основні елементи.
8. Екскурсійна методика: складові частини та основні вимоги до них.

Індивідуальні завдання до Теми 5:

Завдання: провести бальну оцінку екскурсійних об'єктів за маршрутом у центральній частині м. Дніпра за наступними критеріями:

- пізнавальна цінність об'єкту,
- популярність об'єкту,
- незвичайність/виразність об'єкту,
- збереженість об'єкту,
- місцезнаходження об'єкту (зручність під'їзду тощо).

Додаткове завдання (за бажанням, оцінюється додатковим балом): Оцінити два відомі екскурсійні об'єкти-символи будь-якої країни світу (Франція – Ейфелева вежа, Іспанія – Собор Святого Сімейства тощо) та поясненням щодо виставленого балу.

Питання для самоконтролю

1. Зародження екскурсознавства, як науки.
2. Теорія екскурсійної справи, стадії її становлення.
3. Відомі вчені-екскурсіоністи.
4. Загальні та специфічні ознаки екскурсії
5. Управління екскурсійною діяльністю.
6. Ринкові умови та їх вплив на екскурсійну діяльність.
7. Сучасне екскурсійне обслуговування в Україні та його особливості

Рекомендована література до Теми 5:

1. Бабарицька В. К. Екскурсознавство і музеєзнавство: навч. посіб. / В. К. Бабарицька, А. Я. Короткова, О. Ю. Малиновська. – Київ: Альтерпрес, 2007. – 464 с.
2. Екскурсознавство з основами музеєзнавства: методичні вказівки для виконання практичних та самостійних робіт / укладач О. Г. Корнус. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2020. 24 с.
3. Історія екскурсійної діяльності в Україні: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В.К.Федорченко, О.М.Костюкова, Т.А. Дьорова, М.М.Олексійко. - К.: Кондор, 2004. - 166 с. 2.

ТЕМА 6. Етапи проектування (моделювання) нової екскурсії, розробка віртуальної екскурсії. Розробка екскурсії країною світу

Семінарське заняття № 6 (2 год.).

Мета: відпрацювання етапів проектування (моделювання) екскурсії, складання її маршруту, розробка віртуальної екскурсії.

План

I. Складання маршруту та методичної розробки екскурсії

Завдання: скласти екскурсійну карту маршруту за наданою формою. Кількість об'єктів не повинна перевищувати 10. В кінці таблиці порахувати загальний час проведення екскурсії та кількість об'єктів. Тема екскурсії обирається за бажанням студента (тематична, екскурсія однією вулицею тощо).

№ об'єкту	Фото об'єкту	Назва та коротка характеристика об'єкту	Час показу
-----------	--------------	---	------------

II. Розробка віртуальної екскурсії

Завдання: розробити віртуальну екскурсію будь-якої країни світу. Презентувати екскурсійну розробку. Звернути увагу на наглядність розробки.

III. Розробка тематичної екскурсії країни світу

Завдання: розробити тематичну екскурсію країни світу за варіантами. За бажанням студент може вибрати власну тему екскурсії. Звернути увагу на формулювання привабливих назв, слоганів та описів об'єктів. Бажано користуватися художніми мовними засобами. Презентація не повинна вміщувати більше 12-15 слайдів.

Варіанти:

- I Шалене Ріо-де-Жанейро: від карнавалу до найгарячіших пляжів;
- II Розкіш Монако: мрія на березі моря;
- III Смачна Італія: піци та пасти багато не буває!
- IV Найсмачніша кава під звуки вальсу. Подорож до Австрії;
- V Наймодніша країна світу. Франція – столиця моди.

Рекомендована література до Теми 6:

1. Основи екскурсознавства // Основи туристичної діяльності: підручник / Т. Г. Сокол; за заг. ред. В. Ф. Орлова. – К.: Грамота, 2006. – С. 169–186.
2. Пангелов Б. П. Організація і проведення туристсько-краєзнавчих подорожей: навч. посіб. / Б. П. Пангелов. – К.: Академвидав, 2010. – 248 с.
3. Панкова Є.В. Туристичне краєзнавство: Навч. посіб. Ч.1. К.: «Альтерпрес», 2003. 104 с.

ТЕМА 7. Проектування (моделювання) нової екскурсії, розробка екскурсії регіоном України та оглядової екскурсії по м. Дніпро

Семінарське заняття № 7 (2 год.).

Мета: відпрацювання етапів проектування (моделювання) екскурсії, регіоном України та оглядової екскурсії по м. Дніпро

I. Розробка тематичної екскурсії обраним регіоном України

Завдання: розробити тематичну екскурсію регіоном України (області або історичної місцини) за варіантами. За бажанням студент може вибрати власний варіант екскурсії. Особливу увагу звернути на підбір графічного матеріалу, можливе використання коротких відео-роликів. Презентація не повинна вміщувати більше 12-15 слайдів.

Варіанти:

I Дніпропетровщина;

II Буковина;

III Київщина;

IV Одещина;

V Львівщина.

II. Розробка оглядової екскурсії по м. Дніпро

Завдання: розробити оглядову екскурсію по м. Дніпро за групами по 2-3 учасники (бажано його центральною частиною). Екскурсія проводиться на вулицях міста. Маршрути екскурсій бажано поєднати між собою для економії часу студентів (зручності переміщення). Особливу увагу бажано звернути на подання інформації. Пропонується використовувати нестандартні підходи, шукати нову цікаву інформацію про відомі пам'ятки міста. Також додати гумору під час проведення екскурсії або деякі ігрові моменти (вікторина, змагання тощо).

Рекомендована література до Теми 7:

1. Основи екскурсознавства // Основи туристичної діяльності: підручник / Т. Г. Сокол; за заг. ред. В. Ф. Орлова. – К.: Грамота, 2006. – С. 169–186.
2. Бабарицька В. К. Екскурсознавство і музеєзнавство: навч. посіб. / В. К. Бабарицька, А. Я. Короткова, О. Ю. Малиновська. – Київ: Альтерпрес, 2007. – 464 с.
3. Пангелов Б. П. Організація і проведення туристсько-краєзнавчих подорожей: навч. посіб. / Б. П. Пангелов. – К.: Академвидав, 2010. – 248 с.

ТЕМА 8. Методичні прийоми показу та розповіді під час проведення екскурсії. Ведення тематичної екскурсії. Професійна майстерність екскурсовода.

Семінарське заняття № 8 (2 год.).

Мета: ознайомлення з методичними прийомами показу та розповіді під час проведення екскурсії; характеристика професійної майстерності екскурсовода.

Уміння, які мають бути вироблені, та навички, які мають бути напрацьовані під час заняття: проведення тематичних екскурсій; набуття професійної майстерності екскурсовода.

I. Ведення тематичної екскурсії

Завдання: розробити тематичну екскурсії за будь-якою країною, регіоном, містом світу. При виконанні використати усі отримані під час курсу компетенції. Вжитися у роль екскурсовода. Презентація не повинна вміщувати більше 12-15 слайдів

II. Показ та розповідь в екскурсії, їх поєднання. Професійна майстерність екскурсовода

Ділова гра

Ділова гра складається з двох частин. Кожен зі студентів під час гри виступає у двох ролях: екскурсовода та експерта-аналітика. За бажанням студентів ділову гру можна провести на вулицях міста (у цьому разі темою екскурсій студенти вибирають одну з центральних вулиць міста).

Завдання екскурсовода: Представити на розсуд експертів-аналітиків частину власної розробленої екскурсії, зосереджуючи увагу на поєднанні елементів показу та розповіді. Тема екскурсії може бути пов'язана з будь-яким містом України за бажанням екскурсовода. Під час виступу обов'язково використовувати мультимедійну презентацію або інший графічний матеріал, за допомогою якого можна показувати об'єкти. Виступ до 10 хв.

Завдання експерта-аналітика: Оцінити роботу екскурсовода відповідним балом, особливо зосереджуючи увагу на вмінні поєднати розповідь та показ. Виставити спільну оцінку групи експертів-аналітиків щодо професійної майстерності екскурсовода. Виділити позитивні та негативні моменти.

Заключення: Загальна дискусія щодо найчастіших помилок екскурсоводів, найкращих шляхів поєднання показу та розповіді у екскурсії, шляхів покращення професійної майстерності.

Голосування за наймайстернішого студента-екскурсовода, який отримує додаткові бали.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ

1. Музеєзнавство як наукова дисципліна. Об'єкт і предмет дослідження музеєзнавства. Структура музеєзнавства.
2. Ключові поняття музеєзнавства: "музейний предмет", "музей" та його суспільні функції, музейна справа. Методи та функції музеєзнавства.
3. Передісторія музеїв та музейної справи.
4. Основні напрямки фондової роботи. Визначення поняття "фонди музею".
5. Облік і наукова документація музейних фондів.
6. Загальні проблеми побудови та наукової роботи з музейною експозицією.
7. Експозиційний матеріал: музейні предмети, науково-допоміжні матеріали, тексти, фотокоментарі, покажчики. Формування експозиційних комплексів.
8. Класифікація музеїв. Особливості експозиції різних типів музеїв.
9. Науково-дослідницька діяльність музеїв. Музеї як дослідницькі центри.
10. Екскурсійна робота в музеях.
11. Класифікація екскурсій. Особливості підготовки музейної екскурсії.
12. Етапи підготовки та методичної розробки екскурсії.
13. Види та форми культурно-масової роботи музеїв.
14. Розвиток музейної справи в Україні у XIX -- на початку XX ст.
15. З історії української музейної справи у XX ст.
16. Сучасні провідні музеї України.
17. Законодавство України про музеї та музейну справу.
18. Музейний фонд України. Потенціал музеїв України в міжнародній туристичній індустрії.
19. Історичні музеї України.
20. Історико-культурні та архітектурно-історичні заповідники в Україні.
21. Національний музей історії України (до 1991 р. Державний історичний музей УРСР, у 1950-1965 р.р. - Київський державний історичний музей).
22. Національний художній музей України.
23. Дніпровський Національний історичний музей.
24. Музей Національного історико-культурного заповідника "Ольвія".
25. Національний музей архітектури та побуту в Пирогово.
26. Національний музей у м. Львові.
27. Музей етнографії та художнього промислу інституту

- народознавства НАН України у м. Львові.
28. Музей історії запорізького козацтва Національного заповідника “Хортиця”.
 29. Музей Національного заповідника “Херсонес Таврійський”.
 30. Одеський археологічний музей.
 31. Запорізький обласний краєзнавчий музей.
 32. Британський національний музей – найстаріший музей світу.
 33. Національна галерея в Лондоні.
 34. Стара пінакотека в Мюнхені.
 35. Лув – самий популярний музей в світі.
 36. Версальський палац – національний музей історії Франції.
 37. Державний Ермітаж у Санкт-Петербурзі.
 38. Музей "Метрополітен" у Нью-Йорку.
 39. Художні музеї (галереї) Європи.
 40. Вашингтонська національна галерея.
 41. Єгипетський музей в Каїрі.
 42. Скансени (музеї просто неба).
 43. Дитячі музеї в світі.
 44. Галерея Уфіцці у Флоренції.
 45. Національний музей живопису та скульптури Прадо, у Мадриді.
 46. Екскурсійний туризм
 47. Специфічні риси екскурсійних послуг – фактори маркетингу екскурсійного продукту
 48. Організаційно-правові основи функціонування екскурсійних установ
 49. Специфіка роботи екскурсовода з іноземними туристами
 50. Рекреаційна сутність екскурсій
 51. Маркетингова стратегія музеїв
 52. Маркетингові дослідження споживчого ринку екскурсантів
 53. Основні критерії оцінки екскурсії
 54. Маркетинг у сфері екскурсійного обслуговування
 55. Диференційований підхід до просування і збуту екскурсійного продукту та екскурсійного обслуговування
 56. Використання елементів психології в екскурсійній практиці
 57. Ораторське мистецтво
 58. Комунікаційна майстерність
 59. Оцінка екскурсії екскурсантами
 60. Професійна оцінка якості екскурсії
 61. Початок організованого туризму, зародження і становлення екскурсійної справи (кінець XIX – початок XX ст.)
 62. Екскурсійна справа на сучасному етапі
 63. Музеї та екскурсійно-туристичний рух
 64. Налагодження PR- комунікацій між музеєм та суспільством

65. Співпраця музеїв із санаторно-курортними і туристичними підприємствами
66. Маркетингові дослідження музейного споживчого ринку
67. Організація взаємовигідної співпраці музеїв із туристичними фірмами